VESZPRÉMY LÁSZLÓ BERNÁT

*Mindenkinek érdeke, hogy értelmes párbeszéd kezdődjön az úgynevezett hajléktalanügyben*

# Nem, a város nem mindenkié

Kellemes meglepetésként ért a hír, miszerint a Fidesz parlamenti képviselője, Bajkai István sajtótájékoztatón jelentette be, hogy alaptörvénybe foglalva szeretné látni az életvitelszerű utcán élés tiltását. Általában kulturális és külügyi kérdésekben szoktam cikket írni. Most azonban „egy budapesti polgár véleményt nyilvánít"-féle írást kívánok kanyarintani, sokkal lokálisabb és életszagúbb kérdésről, mint az emlékezetpolitika vagy a Közel-Kelet. Bajkai javaslata nem azért ért kellemes meglepetésként,

**Biztos vagyok benne, hogy összehangolt szociális munkával vagy erősebb állami-önkormányzati beavatkozással többet is lehetne tenni a hajléktalanok normális életbe való visszavezetéséért, a közterületek élhetően tartásáért. Nem győztek még meg róla, hogy a kriminalizálás az egyetlen megoldás. Egyvalami azonban biztos: az ostoba és egybites kiabálás, miszerint „A város mindenkié!", nem járható út**

mert azt gondolom, hogy alaptörvénybe kellene foglalni, hogy nem lehet az utcán élni, hanem mert végre úgy tűnik, hogy a tisztességes budapesti átlagember egyik legnagyobb nyűgjére figyelt fel a politikum, mely témát magam is terveztem valamilyen módon publicisztika tárgyává tenni a választásokat követően. A hajléktalankérdés jelenleg a hétköznapi fővárosi élet egyik legégetőbb problémája, mely kellőképpen heves közéleti vitákra is szokott okot adni. Lehet ugyan mondani, hogy a vízfejű főváros gondja ez, amely nem érinti az ország sokmilliós többségét, de mégis: Budapest az ország kulturális, politikai és gazdasági arca, így hát gondosan ügyelnünk kell rá, hogy milyen benyomást kelt, milyen körülmények között lehet élni a fővárosban.

Tudatában annak, hogy milyen félreértéseket és szélsőséges véleményeket szokott szülni a kérdés bármilyen módon történő felvetése, elöljáróban tisztáznék néhány dolgot. Természetesen tudom, hogy a hajléktalanság kérdése sem fekete-fehér. Jómagam szociális aktivistaként több évet töltöttem súlyosan hátrányos helyzetű közösségekben (vidéki cigánysoron) mentálhigiénés munkával. A kettő persze nem ugyanaz, s szakértőnek sem nevezném magamat, hiszen történész vagyok, publicista, egyszerű budapesti polgár. Annyit viszont már láttam az ilyen hányattatott körülményekből való kilábalás lehetőségeiből és gyakorlatából, hogy mind a probléma nagyságával, emberi mélységével, mind pedig a kitörés valós lehetőségeivel tisztában legyek. A hajléktalanság megvetésével, a „hulljon a férgese" hozzáállással és a hangulatkeltéssel egyetlen percig sem tudok azonosulni.

Mindezek tudatában kívánok hangot adni azon véleményemnek, hogy ami jelenleg Budapest közterein és aluljáróiban zajlik, az így és ebben a formában nem mehet tovább. Nagyon szép és hangzatos szlogen, hogy „A város mindenkié". Az utóbbi években azonban sajnos az volt a személyes élményem – és merem állítani, hogy névtelen és hangtalan budapesti polgárok tömegei osztoznak álláspontomon –, hogy a szlogen a gyakorlatban így néz ki: „A város minden hajléktalané, de nem a tiszta és tisztességes lakosoké." Ez azt jelenti, hogy nem akarnánk hajléktalanokat látni, vagy hogy semmilyen együttérzés nincs – és nem lenne szabad, hogy legyen – az átlag budapestiben a hajléktalanok iránt? Közel sem! Amennyiben komolyan gondolja az ország és a város vezetősége a klasszikus kereszténydemokrácia gondolatát, akkor abba bele kell tartoznia a szociális érzékenységnek, a szegények iránti elkötelezett munkának és a társadalmi igazságnak.

Vannak azonban olyan dolgok, melyek nem képezik részét a fenti pozitív fogalmaknak. Példának okáért biztos vagyok benne, hogy a társadalmi igazság eredendő gondolatában nem volt helye annak, hogy egy parkban vagy játszótéren már le se lehessen ülni – mint ahogyan az egyes helyeken történik –, mert különböző testnedvek, szemét, piszok borítja a padokat, üléseket. Nem tartom a szociális érzékenység kritériumának, hogy a budapestieknek részeg, bedrogozott, agresszív emberek közeledését, inzultálását kelljen eltűrniük nap mint nap. A fertőzések és a főleg nyáron elviselhetetlen szag egy dolog. Ám még nem szóltunk a nők, lányok molesztálásáról. A progresszió fáklyavivői, akik amúgy egyetlen rossz nemijelző-használat (misgendering) vagy szőke nős vicc esetében „macsóvilágot", „tesztoszteronszagú patriarchátust" kiáltanak, elegánsan hallgatnak arról a tényről, hogy hölgyeket, turistákat rendszeresen vegzálnak az utcán életvitelszerű létet folytató férfiak. Ismét elkerülve az általánosítást, és pusztán a tulajdon két szemem által látott példáknál maradva: talán egy-két éve történt, hogy egy ürüléktől borított férfi két fiatal turistalányt zaklatott, rángatott a 47-es vonalán, míg valaki a Móricz Zsigmond körtéren végül le nem tessékelte a villamosról. Nemrég pedig egy hajléktalan Újbuda kellős közepén hölgyismerősömnek tett obszcén, szexuális tartalmú megjegyzéseket. Ismerősöm ugyan csak nevetett rajta, de képzeljük el, hogy mondjuk ugyanezt nem egy hajléktalan (régi jó marxista felosztás szerint: „elnyomott"), hanem egy középosztálybeli magyar férfi („elnyomó") teszi! A sztori már a Mérce.hu címlapján díszelegne. Egy ilyen esetben viszont haladókáim nem tudják feldolgozni a helyzetet, a két elnyomotti státus üti egymást, úgyhogy az effajta inzultusoknál – melyek rendszeresen megtörténnek – marad a néma csend.

Mindezzel – nem tudom elégszer ismételni – nem kívánom legitimálni a hajléktalanok elleni gyűlöletet vagy közkeletű megvetést. Egy katolikus szociális munkában tevékenykedő kedves barátom nemrég szívbe markoló – ám ismét: sajnos mindennapos – történetet osztott meg egy hajléktalanról, aki önhibáján kívül került az utcára. Édesapja korán elhagyta, drogfüggő idősebb testvére pedig szíjjal verte otthon. Édesanyja megannyi szerető és különböző italok elfogyasztásával töltötte idejét, így a zaklatott, mélyszegénységben élő fiú magára maradva élt. Később iskolai balhék, kisebb lopások miatt a rendőrség látókörébe került. Első felesége elhagyta, később már a családja is letett róla. Ugyan próbált dolgozni, ám az alkohol és a depresszió minduntalan visszarántotta. Édesanyjának és hűtlen feleségének neve azonban máig tetováláskén díszeleg rajta. Lehet mondani, hogy dolgozott volna keményebben, lett volna több önfegyelme. Ám az ilyen álláspont figyelmen kívül hagyja az emberi tényezőket, a mivoltunkból fakadó egyéni gyengeségeket, amelyeket a körülmények és a szerető család stabil hátterének hiánya könnyedén maga alá gyűr.

Nem állítom tehát, hogy a hajléktalankérdés egyszerű lenne vagy hogy nálam van a megoldás Grál-kelyhe. Ugyanis nincsen. Biztos vagyok benne, hogy összehangolt szociális munkával vagy erősebb állami-önkormányzati beavatkozással többet is lehetne tenni a hajléktalanok normális életbe való visszavezetéséért, a közterületek élhetően tartásáért. Nem győztek még meg róla, hogy a kriminalizálás az egyetlen megoldás. Egyvalami azonban biztos: az ostoba és egybites kiabálás, miszerint „A város mindenkié!", nem járható út. Ki kell mondani a következőket: nem szabad tovább tolerálni a bűztől és kosztól terjengő villamosokat, buszokat, padokat és parkokat! Elég volt abból, hogy nem lehet nyáron levegőt venni az aluljárónál a Kálvin téren és a Deák téren! Elég volt abból, hogy minden külföldi ismerősöm első mondata ez Budapestről: „Gyönyörű város, elképesztő látványosságokkal, de még soha ennyi hajléktalant nem láttam." Nem kívánok a fentiekkel a gyűlölet- vagy a hangulatkeltés valószínűleg elkövetkező hullámához hozzájárulni. Mindössze annyit vetnék fel óvatosan és halkan, hogy a villamos ülésére vizelés, a közterületek élhetetlenné tétele és a nők molesztálása nem tartozik az alapvető emberi jogok közé.

A szerző történész

MEGYERI DÁVID

# A Jobbik a lenini úton

Ha valaki veszi a fáradságot, mozgósítja mazochista hajlamait és ellátogat a Jobbik honlapjára, valós képet alkothat arról, miért tart a valamikor nemzeti radikális öndefiníciójú párt ott, ahol ma van. Először is: nem tudni, miért idegesítik magukat némelyek, amiért Toroczkai Lászlót kizárták a pártból, amikor továbbra is ő az alelnök, mármint a Jobbik.hu tanúsága szerint. Igaz, mindamellett Vona Gábornak is érintetlen az elnöki pozíciója, változatlanul ő a párt number one-ja. Azt mondhatja a kedves olvasó, hogy mindez nem felel meg a valóságnak, hisz történt sok minden az ellenzéki alakulat vezetőségében. De kérem, ki lehet a legfőbb illetékes, hiteles fórum a nómenklatúrakérdések eldöntésében, ha nem a hivatalos honlap? Elismerjük: kétségtelenül olvasható „A Jobbikról" című fejezetben az országos elnökség alfejezetben az új vezetőségi névsor is, amelynek élén már az új bölcs vezető, Sneider Tamás szerepel elnökként, és részben új nevek alelnökökként. Ám akkor mire vélje a jámbor érdeklődő, hogy „Elnökség" címszó alatt továbbra is a Vona–Toroczkai-tengely emberei lelhetők fel teljes nacionálékkal, egyebekkel? Ásotthalom polgármesterének például e cikk írása közben is hozzáférhető a pártportálon a neve

Lehet, hogy pusztán a néppártosodásnak nevezett baloldalra hurcolkodásuk újabb állomásával állunk szemben. A marxizmus–leninizmus ugyanis a hegeli dialektikából csak annyit szűrt le, hogy egyszerre lehet többféle is mondani ugyanarról, s ha ezt egyesek kifogásolják, elég annyit válaszolni: ez a dialektika. Ez a Jobbik esetében annyit tesz, hogy ha megint Vona lesz a pártelnök, vagy Toroczkai kiebrudalásáról kiderül, hogy törvénytelen volt, csakúgy, mint az elnökválasztás, amelyen alig maradt alul, széttárhatják a kezüket: kérem, a párthonlap már mindent előre tudott.

A több lábra állás, illetve többfenekűség nyilvánul meg abban is, hogy annyi programot, kiskátét, különböző pontokat találni a Jobbik.hu-n, hogy kissé megkeveredik, aki kíváncsi a mozgalom által követett valódi irányvonalra. Ez a metódus az eleve megtévesztési céllal legyártott fiktív programok igézetében élő baloldali pártok sajátja. A boldogtalan emlékezetű, lakosságlövető Gyurcsány Ferenc zavarta össze előszeretettel az embereket azzal, hogy örökösen előállt valamilyen vadonatúj programmal vagy hét-, hetvenhét és ki tudja, hány pontos tervvel.

Csupán egy vonatkozásban bánik szűkmarkúan a dokumentumokkal a balosodás útjára lépett formáció. A párt alapszabályát ugyanis lámpással sem találni a hivatalos portálon. Ami viszont elég baj, sőt szabálytalan. Csak összehasonlítás végett: még az egyáltalán nem a nyitottságáról ismert MSZP alapszabályára is másodpercek alatt rábukkanhatunk a honlapjukon. Fokozandó a szégyent: a Rákosi Mátyás-féle MDP alapszabálya szintén nyilvános volt a legvadabb bolsevik államterrorista időkben is. Tehát az, hogy a Simicska Lajos szánhúzóivá vált társulat még a sztálinistákon is túltesz a titkolózásban, azt jelenti, hogy antidemokratikusabbá váltak Rákosiéknál is. László́t, akit nem is oly régen még a választási gigabuktát összeserénykedő akkori pártelnök, Vona Gábor rimánkodott rá az alelnöki tisztségre. Azt állították, a párt alapszabálya tiltja a platformalakítást. Holott a lapunk birtokába jutott alapszabályból kiderül: semmi ilyesmi nincs benne. Lehet platformot létrehozni, csupán nem szabad a Jobbik nevét szerepeltetni a címben. Márpedig ennek a kritériumnak az ásotthalmi polgármester Mi magunk platformja maradéktalanul megfelel. Ugyanígy a párt alapszabálya arról is rendelkezik, hogy csak akkor zárhat ki a fegyelmi bizottság bármely tagot a távollétében, ha harmadszor sem jelenik meg. Toroczkai külföldi útja miatt nem tudott elmenni, ám őt már az első alkalommal kizárták – alapszabály-ellenesen. A jelek arra utalnak: Kádárék, de még Rákosiék is többet adtak a látszatra, mint a Jobbik jelenlegi félbalos vezetői. Így viszont már érthető, miért titkolják saját alapszabályukat. Kérdés persze, hogy a törvényességet felügyelő állami szervek mikor reagálnak az anomáliákra, jogszabálytiprásokra.

Az pedig, ahogy Dúró Dórát kipenderítették a frakcióból, nem pusztán törvényesség, hanem morál kérdése. Úgy bántak el a képviselőnővel, meg sem hallgatva őt, ahogy egy férfival sem ildomos, legfeljebb a legsuttyóbb kompániákban. Egy nővel, háromgyermekes családanyával talán még ott sem dívik ez a non-gentleman, antiúriember-tempó. Bár azt ismételgetik gyanúsan feszülten, hogy a Jobbik sosem volt ennyire egységes, és nem felel meg a valóságnak, hogy tömegesen lépnek ki belőle, a tények mást mutatnak. A rendszerváltozás óta bekövetkezett pártmegszűnések minden szimptómáját állatorvosi lóként felmutató, a szétesés és pénzügyi csőd felé szuperszonikus sebességgel rohanó, az ÁSZ-bírsággal együtt több mint hétszázmillió forintos tartozást fel-